

Sosialitetur og góðvild móttvegis øðrum tryggja einstaklinginum betri móguleikar fyri at yvirliva í einum bólki

útveljing til jarðar. Menningarlæran tóktist ikki hava rúm fyri øðrum enn sjálvsøkni, tí endamálið við lívinum var jú at yvirliva og færa egin gen víðari. Harnæst var ævig kapping um avmarkaða tilfeingi í náttúruni. Fleiri hava síðani roynt á loyst gátuna og tað sær út til, at menningarlæran væl rúmar ávís sum ósjálvsøkni.

Amerikanarin Robert Wright, ið hevur skrivað fleiri bókur um evolutionssálarfrøði og religiún, hevur ført fram, at evolutionin inniheldur tveir móguleikar fyri góðgerðum og altruismu – sum hóast alt eru rættuliga sjálvsøkni. Í fyrstu atløgu hava biologiskar verur, sambært honum, ein ávísan áhuga at hjálpa sínum tættastu familjulimum; tí gera tær tað, hjálpa tær eisini ótilvitað sínum egnum genum víðari. Í næstu atløgu kunnu biologiskar verur fara langan veg fyri at hjálpa øðrum, ið ikki eru tætt atskild við tær. Sjálvsøkna frágreiðingin er tó, at hetta er fyrireiking til, at tú kanst sjálvur fáa tørv á, at fáa tænafturgoldna. Við øðrum orðum kunnu góðgerðir »loysa seg væl«. Alt hetta fer fram á ótilvitaðum stóði, og vit eru ikki tilvitað um, hví vit hava hug at gera góðgerðir.

Ein onnur ástøði er, at menniskju, hóast sítt genetiska sjálvsøkni, kunnu sýna fremmandum stóra góðvild, orsaka av síni evolutioneru bakgrund sum floksdjór. Sosialitetur og góðvild móttvegis øðrum tryggja einstaklinginum betri móguleikar fyri at yvirliva í einum bólki. Og í okkara evolutioneru søgu var yvirhøvur størri móguleiki

tær als ikki dámar. Ella munin á samkenslu, tá tú hoyrir um vanlukkur í fremmandum londum í mun til vanlukkur fyri fólk tú kennir væl. Harnæst vísir gransking, at vit hava meiri samkenslu fyri fólki, um tey hava ávís eyðkenni við útsjónini, t.d. um tey »siggja fitt út«. Hetta fekk Ed Brooks, klummuskrivara á New York

kanna, hvørjar umstøður kunnu framdyrka nátturliga hugin til at hjálpa, sýna samkenslu og seta egið sjálvsøkni til vikis – eina løtu um ikki annað. Einfalda niðurstøðan hevur verið, at meiri persónligt yvirskot tú hevur, meiri sannlíkt er tað, at tú fert at sýna líðandi fremmandum ans.

Eitt nú vísti ein eldri kanning, at fólk ið funnu pening á vegnum, áðrenn tey komu fram á ein biddara, í nógv størri mun høvdu hug at geva, enn um tey ikki funnu peningin á vegnum frammanundan. Ein niðurstøða hevur tí verið, at tað ikki ræður um at broyta fólk – tað ber illa til óansæð – heldur ræður um at broyta umstøðurnar soleiðis, at hugurin at hjálpa økist. Tú mást elska teg sjálv, áðrenn tú elskar tín næsta verður ofta tikið til.

Á globalum stigi er eitt klassiskt boð, at so hvørt globaliseringin tekir dik á seg – og fólk, fyrirkur og lond gerast meiri tengd at hvør øðrum – betri eru útlitini fyri samstarvi, góðvild og minni sjálvsøkni. Við øðrum orðum: Størri tørvurin á samstarvi verður tvørturum landamørk, sterkari vera motivini til at sýna fremmandum góðvilja, hevur optimistiski boðskapurin verið.

» Við 68ara uppreistrinum var egoisman langt um leingi góðtíkin. Og tíðin var búgvín. Yngra ættarliðið hevði tørv á at slíta seg frá óneyðugum moraliserandi hafti og siðvenju

at yvirliva í einum størri bólki enn einsamøll. Og skuldi tú vera partur av bólkinum var neyðugt at spæla við. Ástøðin er tí, at bólka mentaliteturin hevur sett síni spor á okkara gen og atferð. Við øðrum orðum vera sosialir bólkar eisini gjørdir til ein spurning um sjálvsøkni hjá einstaklinginum.

Samkenslan kennir síni mörk

Okkara samkensla er rættuliga selektiv. Hugsað bert um vantandi hugin til samkenslu, um talan er um onkran

Times, í einari grein frá 2011, at staðfesta, at samkensla ella empati als ikki eru bestu drívmeginar til at skapa ein betri heim. Tvørturímóti skal oftast onkur yvirskipað politisk hugsjón til, skulu vit brúka samkenslu til nakað munagott, var hansara niðurstøða.

Á víðagítta Stanford University í USA fer ein stór spennandi granskingarverkætlan fram, har spurt verður, hvussu vit fáa fólk til at sýna øðrum størri samkenslu og skapa ein meiri samkenslufullan heim. Roynt verður at